

Een kleine stap voor de provincie een wereld van verschil voor de dieren

Initiatiefvoorstel Portefeuille Dierenwelzijn

Statenlid Ines Kostić (PvdD)

4 oktober 2022

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Noord-Holland

Een kleine stap voor de provincie een wereld van verschil voor de dieren

“Een mens maakt deel uit van het geheel dat door ons ‘het universum’ genoemd wordt. [...] Onze taak moet zijn dat we onze cirkel van compassie vergroten, zodat alle levende wezens en de gehele natuur in al haar schoonheid erdoor omvat worden.”

Albert Einstein

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	2
REDENEN VOOR PROVINCIAAL DIERENWELZIJSBELEID	3
ROL VAN DE GEDEPUTEERDE DIERENWELZIJS	4
VOORSTELLEN EN BESLUITEN	4
TOT SLOT	

STEL EEN KORT BELEIDSDOCUMENT PORTEFEUILLE DIERENWELZIJS OP

GEEF BIJ BESLUITEN DIE RAKEN AAN DE LEVENS VAN DIEREN EXPLICIET AAN HOE REKENING GEHOUDEN IS MET HUN BELANGEN

BETREK DIERENWELZIJSORGANISATIES ACTIEF BIJ BELEID

SLUIT JE AAN BIJ AMBTELIJK NETWERK VOOR DIERENWELZIJSBELEID

COMMUNICEER VOLLEDIG OVER HOE DIEREN WORDEN BEHANDELD EN LAAT GOEDE VOORBEELDEN ZIEN

GEEF DUIDELIJKE INFORMATIE OVER SOORTENBESCHERMING WET NATUURBESCHERMING

ZET ACTIEF IN OP NIET-DODELIJKE MIDDELEN EN DIERVRIENDELIJKE OPLOSSINGEN BIJ MENS-DIERCONFLICTEN

BEÏNDIG SPONSORING EVENEMENTEN WAARIN DIEREN WORDEN GEBRUIKT VOOR VERMAAK

NOORD-HOLLANDSE INNOVATIEKRACHT VOOR MINDER DIERPROEVEN

BIJLAGE

DOCUMENT “SUGGESTIES VOOR VERDERE UITWERKING PORTEFEUILLE DIERENWELZIJS NOORD-HOLLAND - BREED”

1. Inleiding

De provincie Noord-Holland heeft deze collegeperiode (2019-2023) voor het eerst een gedeputeerde Dierenwelzijn. Dit is een primeur voor Noord-Holland, en zelfs voor Nederland.¹ Iets om trots op te zijn.

Een nieuwe portefeuille betekent een plan, zeker als het gaat om miljoenen levens die dagelijks mede geraakt worden door provinciale beleidskeuzes en projecten. Maar het betekent ook dat het pad nog niet geëffend is. Wat kan een gedeputeerde Dierenwelzijn concreet doen om het leven van miljoenen dieren in de provincie te verbeteren?

In het coalitieakkoord is een eerste invulling aan deze nieuwe portefeuille gegeven: een budget van €200.000 voor opvangcentra voor wilde dieren, verdeeld over vier jaar. Maar de provincie kan veel meer betekenen voor dieren. Vaak als onderdeel van bestaand beleid en zonder veel extra kosten, maar met impact, vooral omdat de provincie een voorbeeldrol vervult. Een gezonde democratie en zorgvuldig bestuur houdt rekening met alle inwoners – menselijke en niet-menselijke. Logisch, omdat er miljoenen dieren in onze provincie leven en omdat politieke en bestuurlijke beslissingen hun levens in grote mate beïnvloeden.

Dat past ook in deze tijd, waarin de positie van het dier in de maatschappij verandert en inbreuk op dierenwelzijn steeds minder wordt geaccepteerd.² Mensen verwachten ook meer van verschillende overheden op dit gebied.

De Partij voor de Dieren heeft al meerdere keren suggesties gedaan voor invulling van de nieuwe portefeuille, formeel en informeel. Een deel daarvan is al opgepakt door de provincie. Een ander deel vraagt om aparte discussies; denk daarbij aan de jacht, de vee-industrie en vissenwelzijn. In dit document gaat het om besluiten die de provincie deze collegeperiode nog kan uitvoeren of ermee kan starten, die dieren helpen en ‘haalbaar en betaalbaar’ zijn.

Hierbij gebruiken wij ook de recente Zienswijze ‘Dieren in het huis van Thorbecke’ van de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA).³ De RDA zegt weliswaar dat de provincie geen autonome taken heeft op het gebied van dierenwelzijn, maar wel veel kan betekenen en dat juist dierenwelzijn ook integraal onderdeel is van vele provinciale dossiers. Bovendien geldt voor veel meer beleidsvelden van de provincie dat zij geen autonome taken heeft en afhankelijk is van andere actoren, maar toch haar verantwoordelijkheid neemt (zie bijvoorbeeld klimaat, circulaire economie en gezondheid).

De gedeputeerde Dierenwelzijn heeft meermaals aangegeven dat ze graag aan de slag wil met deze portefeuille en op zoek is naar suggesties voor verdere invulling ervan. Dit initiatiefvoorstel is daarom bedoeld om de gedeputeerde te inspireren, te ondersteunen en verder op weg te helpen. Het is ook bedoeld om op papier een duidelijk fundament voor deze portefeuille te creëren, waar anderen ook na de verkiezingen op voort kunnen bouwen. Op die manier borgen we dat de provinciale inzet en opgebouwde kennis op het gebied van dierenwelzijn van de afgelopen jaren niet verloren gaan en behouden blijven voor de toekomst.

Hoofdstuk 2 benoemt redenen voor provinciaal dierenwelzijnsbeleid. Hoofdstuk 3 gaat vervolgens in op de rol van de gedeputeerde Dierenwelzijn. Ten slotte beschrijft hoofdstuk 4 de voorstellen en besluiten.

¹ <https://www.rda.nl/publicaties/publicaties/2022/03/30/zienswijze-dieren-in-het-huis-van-thorbecke>

² <https://www.rda.nl/nieuws/nieuws/2019/09/29/staat-van-het-dier>

³ <https://www.rda.nl/publicaties/publicaties/2022/03/30/zienswijze-dieren-in-het-huis-van-thorbecke>

2. Redenen voor provinciaal dierenwelzijnsbeleid

Er zijn meerdere redenen te benoemen om provinciaal dierenwelzijnsbeleid op te stellen en uit te voeren. Enkele voorbeelden:

- Een gezonde provinciale democratie houdt rekening met de belangen van dieren, omdat ze in onze provincie leven en omdat provinciale beslissingen hun levens in grote mate beïnvloeden (denk aan infrastructurele projecten, natuur, mobiliteit, landbouw, etc.). Provinciaal beleid heeft impact op dieren en hun leefomgeving en daar hoort dan provinciale verantwoordelijkheid voor hun welzijn bij.
- De wens vanuit de maatschappij. Mensen accepteren steeds minder dat dieren niet goed worden behandeld en willen dat de belangen van dieren ook worden meegenomen bij besluitvorming.
- (Bevorderen van) naleving van wet- en regelgeving, zoals de wettelijk erkende intrinsieke waarde van het individuele dier en het recht van dieren om hun natuurlijke gedrag te kunnen vertonen, zie o.a. Wet dieren, Wet natuurbescherming en Nota Rijksoverheid en Dierenbescherming (1981).^{4 5} Een dier is immers geen object zoals een auto, maar een levend wezen met familieverbanden, gevoel en het vermogen om te lijden. Elk dier heeft een waarde voor zichzelf, los van het zo genoemd nut voor de mens (intrinsieke waarde). Ook geldt het verbod op dierenmishandeling van alle dieren (inclusief wilde dieren) en in dat verband ook de plicht om alle hulpbehoevende dieren zorg te verlenen (Wet dieren, artikel 2.1).
- ‘Do no harm principe’ – het internationaal ontstane principe dat uitgaat van het vermijden van aanrichten van (verdere) schade als gevolg van bepaald handelen. Dit principe past de provincie bijvoorbeeld toe binnen de ROM, als het gaat om klimaat en biodiversiteit. Door ‘do no harm’ als uitgangspunt te nemen in het geval van dieren, stelt de provincie zich binnen haar mogelijkheden minimaal als doel om dierenwelzijn niet (verder) aan te tasten.
- Meer rekening houden met dieren levert vaak ook andere maatschappelijke voordelen op. Meer groen, minder aanrijdingen met dieren, meer compassie, gezondere landbouw, positieve impact op klimaat en gezondheid van mensen en milieu, etc.
- Dieren maken een essentieel deel uit van de ecosystemen en natuur van de provincie. Het in stand houden van deze ecosystemen is van groot belang voor niet alleen het dierlijke maar juist ook het menselijke welzijn.
- De provincie geeft in meerdere beleidsstukken (bijvoorbeeld de Voedselvisie en provinciaal inkoopbeleid) aan dierenwelzijn belangrijk te vinden.
- De provincie heeft besloten om dierenwelzijn mee te nemen in de uitwerking van kringlooplandbouwbeleid.
- De provincie heeft tijdens de PS van 11 juli 2022 een motie aangenomen voor de bescherming van dieren tegen extreem weer.⁶
- De provincie heeft middels het aannemen van een motie op 11 juli 2022 toegezegd om haar plannen omtrent dierenwelzijn te concretiseren en met de commissie mee te denken over het SMART maken van de doelen voor dierenwelzijn.⁷

⁴ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030250/2021-07-01>

⁵ [Rijksoverheid en Dierenbescherming - Dierenmuseum.nl](https://rijksoverheid.nl/onderwerpen/dierenbescherming/dierenmuseum)

⁶ <https://noordholland.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/82cfd73c-a2fa-4ef1-8992-ad409213d4cb?documentId=496ba925-ab60-4c8d-bf12-644b6ad30f4d>

⁷ <https://noordholland.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/1d67e7d7-2f87-440d-a937-04cb5c1723cb?documentId=157060bd-a715-4ddc-af53-13bf8348f3f7>

3. Rol van de gedeputeerde Dierenwelzijn

De rol van de gedeputeerde Dierenwelzijn is om zich ervoor sterk te maken dat de belangen van dieren meer vanzelfsprekend expliciet worden meegenomen in beslissingen en belangenafwegingen van de provincie, daar waar beslissingen en uitvoering de belangen van dieren raken. De bedoeling is om elke keer duidelijk te maken hoe de belangen van dieren zijn beoordeeld en gewogen.

Ook de RDA noemt in haar zienswijze 'Dierenwelzijn in het Huis van Thorbecke' de mogelijkheid voor provincies om dierenwelzijn explicieter mee te nemen in besluitvormingsprocessen, bijvoorbeeld door het opstellen van een dierenwelzijnstoets als integraal onderdeel van beleid of door vooraf een toetsingskader en/of diereffectrapportage op te stellen.

Verschillende dossiers raken belangen van dieren en het is aan de gedeputeerde Dierenwelzijn om daar scherp op te blijven, input te leveren bij collega's (andere gedeputeerden), en met Provinciale Staten samen te werken om steeds naar verbeteringen te zoeken. Dit gaat over veel dossiers: van infrastructuur (zoals het voorkomen van aanrijdingen met wilde dieren) en landbouw (zoals dierenwelzijn meenemen in kringlooplandbouw) tot ruimtegebruik (ruimte voor dieren), recreatie (zoals rekening houden met dieren), natuurbeheer (zoals gezond en ruim leefgebied) en wonen (zoals natuurinclusief bouwen). Het betekent dus dat dierenwelzijn integraal en expliciet meegenomen dient te worden in verschillende beleidsvelden.

4. Voorstellen en besluiten

Wij leggen Provinciale Staten de volgende voorstellen en besluiten voor provinciaal dierenwelzijnsbeleid voor.

Stel een kort beleidsdocument Portefeuille Dierenwelzijn op

De provincie heeft weliswaar een gedeputeerde met de portefeuille Dierenwelzijn, maar heeft hiervoor nog geen beleidsdocument opgesteld. Zeker als het gaat om een nieuwe portefeuille is het belangrijk om beleid en visie integraal op papier te zetten en duidelijk te maken, om als richtlijn te gebruiken en om op terug te vallen.

De Statenfractie Partij voor de Dieren Noord-Holland heeft vorig jaar een document met suggesties voor verdere uitwerking van de portefeuille Dierenwelzijn aan de verantwoordelijke gedeputeerde gepresenteerd, zie bijlage A. De provincie zou deze bij het opstellen van een nota kunnen gebruiken.

Maar wij zien ook dat het waarschijnlijk niet meer gaat lukken om vóór de komende PS-verkiezingen in maart 2023 alsnog een Nota dierenwelzijn op te stellen. Daarom stellen wij nu voor dat de gedeputeerde Dierenwelzijn een kort document Portefeuille Dierenwelzijn opstelt met daarin verwoord de rol van een gedeputeerde dierenwelzijn en een concretisering van de inzet omtrent dierenwelzijn. Dit is ook in lijn met de op 11 juli 2022 aangenomen motie met als dictum het verzoek om aan PS te rapporteren wat er afgelopen collegeperiode is gedaan om dierenwelzijn te bevorderen, welke doelen en vorderingen er zijn, en om met PS in gesprek te gaan over waar kansen liggen voor het SMART maken van het beleid en waar nog aan gewerkt kan worden voor de komende jaren.⁸

Bijlage A: https://bit.ly/Portefeuille_dw

Daarom het volgende besluit:

Provinciale Staten besluiten:

1. Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken om een kort document Portefeuille Dierenwelzijn op te stellen met daarin verwoord de rol van een gedeputeerde dierenwelzijn en een concretisering van de inzet omtrent dierenwelzijn en deze in ieder geval voor maart 2023 met de commissie te bespreken.

Geef bij besluiten die raken aan levens van dieren expliciet aan hoe rekening is gehouden met de belangen van dieren

Belangrijk in het beleid is dat bij elk provinciaal beleidsstuk en besluit dat significant aan levens van dieren raakt, bewust wordt stilgestaan over hoe het voorgenomen beleid en besluit raakt aan het leefgebied en levens van dieren en dat afwegingen daarbij zoveel mogelijk expliciet worden gemaakt. Het handelen van de provincie heeft vaak grote invloed op dieren en daar zullen wij rekenschap van moeten geven. Met alle in het wild levende dieren in de provincie dient respectvol en zorgvuldig om te worden gegaan. Expliciet aangeven hoe rekening wordt gehouden met belangen van dieren, helpt ook bij het versterken van transparantie, bewustwording binnen de provinciale organisatie en ontwikkelen van steeds beter en inclusiever beleid. Dit kan bijvoorbeeld kort bij de voordracht van een besluit.

Daarom het volgende besluit.

Provinciale Staten besluiten:

2. Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken bij besluiten die raken aan levens van dieren, zoveel mogelijk expliciet aan te geven hoe rekening is gehouden met de belangen van dieren.

⁸ <https://noordholland.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/1d67e7d7-2f87-440d-a937-04cb5c1723cb?documentId=157060bd-a715-4ddc-af53-13bf8348f3f7>

Betrek dierenwelzijnsorganisaties actief bij beleid

Dieren zijn voelende en complexe wezens, waarmee in politiek, bestuur en uitvoering lange tijd weinig rekening is gehouden. Dat begint te veranderen, maar er is nog veel kennis- en netwerkachterstand bij overheden. Dierenwelzijnsorganisaties hebben de expertise, maar hebben zelf vaak te weinig tijd om actief de politieke agenda's van verschillende overheden bij te houden (in tegenstelling tot grote bedrijven en belangenorganisaties, die geld hebben voor meerdere lobbyisten). Door de dierenwelzijnsorganisaties bij relevante stukken actief aan te schrijven en te vragen om input, kan de provincie voor meer balans zorgen.

Het is voor goed beleid bovendien van belang om het provinciale netwerk te verbreden en daar waar beleid significant aan het welzijn van dieren en hun leefomgeving raakt, standaard inbreng te vragen van dierenwelzijnsorganisaties. Voorbeelden zijn Caring Vets, Faunabescherming, Dierenbescherming en Dier&Recht, maar ook de bijzondere expertise van een veterinaire forensisch arts (de enige in Nederland) die Noord-Holland⁹ rijk is. Als beleid raakt aan bijvoorbeeld landbouwonderwerpen wordt LTO nu bijna standaard om inbreng gevraagd. Het is logisch om dit te verbreden naar andere belanghebbenden. De provincie heeft hier gelukkig al een start mee gemaakt na vragen vanuit de commissie en moties. Met dit voorstel wordt het echter een standaard werkwijze voor alle voorstellen die significant raken aan levens van dieren en hun leefomgeving en die zo makkelijk overgenomen kan worden door een volgend college.

Daarom het volgende besluit.

Provinciale Staten besluiten:

3. Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken dierenwelzijnsorganisaties zoveel mogelijk actief te betrekken bij provinciaal beleid dat aan de levens van dieren en hun leefomgeving raakt.

Sluit je aan bij ambtelijk netwerk voor dierenwelzijnsbeleid

De RDA noemt in haar Zienswijze 'Dieren in het huis van Thorbecke' de mogelijkheid dat gedeputeerden lokale bestuurders bijvoorbeeld op thema kunnen uitnodigen om daar met elkaar van gedachten over te wisselen. Een ambtelijk netwerk zou ook helpen, evenals het noemen van dierenwelzijn in provinciale portefeuilles.

Er bestaat al een actief netwerk voor gemeenten: Diervizier.¹⁰ Oorspronkelijk gestart als projectgroep in opdracht van de gemeente Zaanstad om te werken aan een actief netwerk voor kennisdeling voor gemeenten en andere overheden. Inmiddels een breed samenwerkingsverband van grote en kleine gemeenten, het ministerie van LNV, dierenwelzijnsorganisaties en kennisinstellingen. Doel is om de aandacht voor dierenwelzijn te verbeteren.

De provincie zou zich ambtelijk kunnen aansluiten bij dit netwerk. Zo kan de provincie bezien waar zij vanuit haar rol meerwaarde kan toevoegen, bijvoorbeeld in het opstellen van een blauwdruk Nota dierenwelzijn voor gemeenten, of in contact met het Rijk.

Daarom het volgende besluit.

⁹ <https://www.parool.nl/cs-b63e5173>

¹⁰ [Diervizier: een kennisplatform voor en door gemeenten | Stichting DierenLot](#)

Provinciale Staten besluiten:

4. Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken om te verkennen hoe de provincie kan aansluiten bij het ambtelijk netwerk Diervizier en van daaruit kan bijdragen aan verbetering van dierenwelzijn binnen de provincie.

Communiceer volledig over hoe dieren worden behandeld en laat goede voorbeelden zien

Volledig en eerlijk informeren

Noord-Holland communiceert via allerlei kanalen richting het grote publiek. Hoe en waarover wordt gecommuniceerd heeft impact op hoe mensen in Noord-Holland doen en denken. Het geeft ook een signaal af over wat de provincie belangrijk en waardevol vindt. Met slimme communicatie kan de provincie de diervriendelijke samenleving als sociale norm uitdragen, wat volgens onderzoeken naar gedragsverandering helpt om burgers ethischere keuzes te laten maken. Daarbij is het belangrijk om naast het benoemen wat goed gaat, ook te benoemen wat niet goed gaat en geen eufemismen te gebruiken voor hoe er met dieren wordt omgegaan.^{11 12}

Inzet op transparantie en bewustwording in communicatie is belangrijk om burgers een geïnformeerde keuze te laten maken. Dat geldt niet alleen voor het onderwerp veehouderij¹³, maar ook het voor vermaak met een haak doorboren van vissen ('sportvisserij'), jacht en beheer. Die transparantie en eerlijke informatievoorziening is belangrijk juist omdat voor verandering vaak wordt gewezen en gewacht op de burgers.

De provincie zou de mogelijkheden om dat te stimuleren kunnen oppakken, bijvoorbeeld in eigen communicatie via de gebruikelijke kanalen en via informatie in de gebouwen van eigen organisatie. De gedeputeerde heeft al een eerste stap gemaakt, bijvoorbeeld door rond Dierendag te communiceren, maar dit kan nog bevestigd, verdiept en versterkt worden, waardoor een nieuw college ook een duidelijke basis heeft om op door te bouwen.

Een begin kan worden gemaakt met meer informatie over dieren in de veehouderij. Dierenwelzijn is immers een belangrijk onderdeel van de Voedselvisie. Op de website van die Voedselvisie, "Boer en Business in Balans", wordt veel informatie gedeeld en worden verschillende initiatieven in de veehouderij genoemd, maar nergens gaat het echt over de belangrijkste belanghebbenden: de miljoenen dieren die worden gefokt, gebruikt en gedood. Het is in ieder geval niet de bedoeling dat provinciale websites alleen de informatie van commerciële bedrijven zelf overnemen. Verschillende dierenwelzijnsorganisaties (Caring Vets, Dier&Recht, Dierenbescherming) laten problemen rondom dierenwelzijn in de veehouderij zien en vragen overheden daar kritischer naar te kijken.^{14 15} De provincie kan hierover in het algemeen transparanter zijn. Uiteraard blijft het een leerproces.

¹¹ https://theses.ubn.ru.nl/bitstream/handle/123456789/8140/Bongers%2c_E.M._1.pdf?sequence=1

¹² <https://www.bnnvara.nl/vroegevogels/artikelen/wakker-dier-verkiest-strippen-tot-eufemisme-van-2021>

¹³ In het op productiegerichte systeem zijn er dieronvriendelijke handelingen zoals het afbranden van hoorns bij kalveren en geiten, het steeds zwanger moeten maken van koeien om melk te kunnen produceren, het weghalen van de kalfjes bij de moederkoe, het snel afvoeren van Noord-Hollandse kalfjes (stiertjes) naar kalvermesterijen om ze vervolgens na enkele maanden te doden, de zeer hoge melkproductie die de melkkoe moet leveren wat haar eigen gezondheid ondermijnt, de 'afschrijving' van de koe binnen enkele jaren, het afbranden van staartjes bij biggen, het houden van meer dan 40 kippen op een vierkante meter in een stal met meer dan 100.000 kippen, etc.

¹⁴ <https://www.dierenbescherming.nl/melkveehouderij>

¹⁵ <https://noordholland.partijvoordedieren.nl/nieuws/oproep-van-caring-vets-aan-provincie-noord-holland>

Het belangrijkste is dat nu nergens wordt geschetst wat er met de dieren in de veehouderij gebeurt en waar ook de problemen liggen. Alleen als we transparant communiceren over de manier waarop dieren worden behandeld, zullen burgers namelijk ook een goed afgewogen keuze kunnen maken die meer aansluit bij de diervriendelijke en groene samenleving waar de provincie voor staat. Samen met dierenwelzijnsorganisaties kan de provincie de website Boer en Business in Balans aanvullen met volledige informatie over wat er allemaal met dieren gebeurt in de veehouderij.¹⁶ Die informatie zou dan onder bijvoorbeeld onder het kopje “Kennis” geplaatst kunnen worden, waar nu alleen water, bodem en biodiversiteit worden besproken.

In het zonnetje

Communiqueer via eigen kanalen regelmatig over het belang van dierenwelzijn en het beter rekening houden met dieren als inwoners van deze provincie. Zet mensen, bedrijven en organisaties die dieren helpen en dierenwelzijn centraal stellen in het zonnetje (op de website, via eigen tijdschrift, social media, via bezoeken van de gedeputeerde en de Commissaris van de Koning). Geef in ieder geval geen aandacht aan bedrijven die dierenwelzijn schaden.

Daarom de volgende besluiten.

Provinciale Staten besluiten:

5. Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken in haar communicatie zo transparant en volledig mogelijk te zijn over de manier waarop er met dieren in de provincie wordt omgegaan, te beginnen met het met behulp van dierenwelzijnsorganisaties aanvullen van de website “Boer en Business in Balans” met informatie over dierenwelzijn in de veehouderij (onder bijvoorbeeld het kopje “Kennis”).

6. GS te verzoeken op basis van o.a. best practices te verkennen hoe communicatie vanuit de provincie nog effectiever kan bijdragen aan bewustwording rondom dierenwelzijn en het beter rekening houden met dieren als inwoners van de provincie. Daarbij o.a. mensen, bedrijven en organisaties die dierenwelzijn centraal stellen waar dat kan in het zonnetje te zetten (op de website, via eigen tijdschrift, social media, via bezoeken van de gedeputeerde en de Commissaris van de Koning, etc.). En daarbij in ieder geval waar mogelijk niet actief aandacht te geven aan initiatieven die een negatieve impact hebben op dierenwelzijn.

¹⁶ <https://www.wakkerdier.nl/vee-industrie/dieren/>

Geef duidelijke informatie over soortenbescherming Wet natuurbescherming

De Partij voor de Dieren Noord-Holland krijgt veel meldingen van burgers over inbreuken op de Wet natuurbescherming (Wnb). Dat gaat over bijvoorbeeld stroperij, zoals het roven van zwanennesten. Het gaat ook over signaleringen dat bij maaien (nesten), baggeren, (ver)bouwwerkzaamheden en sloopwerkzaamheden geen rekening wordt gehouden met wilde dieren.¹⁷

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (ODNHN) is verantwoordelijk voor vergunningverlening, toezicht en handhaving als het gaat om de Wnb. Daar kunnen mensen terecht als ze een inbreuk op de Wnb signaleren en daar een melding van maken. Maar voor veel burgers is onduidelijk dat ze daarvoor bij de ODNHN moeten zijn, als ze al weten dat de OD bestaat. Zelfs wanneer ze dan uiteindelijk op de website van de OD komen, is het niet makkelijk te vinden waar een melding op inbreuk van de Wnb kan worden gemaakt. De provincie kan helpen om bekendheid te geven aan het feit dat mensen bij stroperij en andere Wnb-overtredingen een melding kunnen maken bij de OD. Bovendien kan de provincie de OD de opdracht geven om een prominent zichtbaar meldpunt voor Wnb-overtredingen op de website te zetten, of op een andere manier goed zichtbaar en vindbaar op de website aan te geven waar mensen een melding van zo'n overtreding kunnen maken.

Daarom het volgende besluit.

Provinciale Staten besluiten:

7. Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken om de ODNHN de opdracht te geven om de informatie over waar mensen overtredingen van Wet natuurbescherming kunnen melden, zo snel mogelijk prominent en duidelijk op de website te zetten, zodat mensen makkelijker een melding kunnen doen. Daarnaast wordt GS verzocht meer bekendheid te geven aan de rol van ODNHN in bescherming van dieren en natuur onder burgers, zodat mensen weten waar ze terecht kunnen.

Zet actief in op niet-dodelijke middelen en diervriendelijke oplossingen bij mens-dierconflicten

Bij conflicten tussen mensen en andere dieren hoeven dieren als kwetsbaarste partij niet noodzakelijk aan het kortste eind te trekken. Pleit voor en investeer actief in slimme, diervriendelijke (niet-dodelijke) oplossingen en preventieve methoden bij vermeende overlast van dieren.

Bijna alle partijen in de provincie geven aan dat het doden van dieren bij vermeende overlast en schade door dieren alleen ingezet mag worden als er echt geen andere oplossing is. Zoals de Dierenbescherming stelt: we zouden meer moeten leren leven mét dieren. Daarover heeft de Dierenbescherming adviezen uitgebracht.^{18 19} Het hoort in een beschaafd land immers niet om conflicten op te lossen met kogels en vergassing. Het doden van dieren is een maatregel die niet alleen levens ontnemt, maar ook diep ingrijpt in complexe ecosystemen en familieverbanden. De provincie kan terughoudender zijn met het instrument vrijstellingen en in het verlenen van ontheffingen voor het doden van wilde dieren.

¹⁷ Onlangs is in de Tweede Kamer een motie aangenomen om kansen voor versterking en bescherming van natuur en biodiversiteit bij bouw en renovatie te pakken. <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z17106&did=2021D36777>

¹⁸ <https://www.dierenbescherming.nl/actueel/roep-om-vreedzaam-samenleven-met-wilde-dieren>

¹⁹ <https://www.dierenbescherming.nl/werkzaamheden/dierenbeleid-beinvloeden/wilde-dieren-in-nederland>

In plaats daarvan kan de provincie veel meer inzetten in het zoeken naar diervriendelijke oplossingen, zoals landinrichting (extensiveren landbouw), ruimtelijke inrichting (verjaging gecombineerd met voedsel- en rustgebieden) gecombineerd met technologische innovatie (niet-dodelijke methoden).^{20 21}

Daarom het volgende besluit.

Provinciale Staten besluiten:

8. Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken zich in alle relevante gremia uit te spreken voor meer investeringen in onderzoek naar en gebruik van preventie en andere niet-dodelijke middelen bij vermeende overlast van dieren. Daarnaast ook in eigen beleid zoveel mogelijk de nadruk te leggen op diervriendelijke oplossingen, zoals landinrichting, ruimtelijke inrichting en innovatie, en deze te stimuleren.

Maak dierenwelzijn zoveel mogelijk SMART, bijvoorbeeld in Brede Basismonitor

Dit voorstel sluit aan op de eerder aangenomen motie waarin Gedeputeerde Staten worden verzocht om vorderingen op het gebied dierenwelzijn concreter te maken en met PS in gesprek te gaan over waar kansen liggen voor het SMART maken van het dierenwelzijnsbeleid.²²

De provincie erkent de intrinsieke waarde van dieren (zie ook de jaarstukken) en zegt zich binnen provinciale mogelijkheden in te willen zetten voor dierenwelzijn. De belangen van dieren worden ook in verschillende stukken van de provincie genoemd, zoals de Voedselvisie, maar ook bij plannen op het gebied van mobiliteit en wonen. Dierenwelzijn is tevens expliciet onderdeel van bijvoorbeeld ons inkoopbeleid en sponsorbeleid. Ook heeft de provincie zich als doel gesteld om het aan verkeersslachtoffers naar nul te brengen, ook als het gaat om dierlijke slachtoffers.

De provincie doet dus haar best, maar om als Provinciale Staten het beleid te kunnen volgen is het goed om die inzet overzichtelijk, concreet en waar kan SMART te maken. Daarvoor hebben we bijvoorbeeld in de begroting en de jaarstukken indicatoren en paragrafen. Daarnaast is er ook een Brede Basismonitor, waarmee de provincie jaarlijks de ontwikkeling van welvaart en welzijn in de provincie volgt en waar onder andere wordt gekeken naar hoe het staat met natuur, milieu en economie.²³ Deze monitor is nog in ontwikkeling. Dierenwelzijn en belangen van de miljoenen dieren in onze provincie verdienen daar een plek in. Natuurlijk heeft de provincie niet als enige invloed op dit onderwerp, maar dat geldt voor veel onderwerpen waar de provincie zich mee bezighoudt en de onderwerpen die nu al genoemd worden in de Brede Basismonitor.

De provincie zou als een van de indicatoren van dierenwelzijn bijvoorbeeld het aantal aangereden dieren (cijfers bij benadering) kunnen gebruiken, aangezien de provincie al als doel heeft om het aantal verkeersslachtoffers – inclusief dieren – zoveel mogelijk richting nul te brengen. Dan zijn de vorderingen richting dat doel ook te volgen door Provinciale Staten. Een andere mogelijke indicator is het aantal gedode dieren in de provincie bij mens-dierconflicten (bijvoorbeeld bij schadebestrijding).

²⁰ [Microsoft Word - 2019_04_01_Omgang met wilde dieren in de provincie \(stateninformatie.nl\)](https://stateninformatie.nl)

²¹ Met de schrik vrij Tom Bade | Dagmar Bade Kenniscentrum Natuur en Economie Over verjagen als nieuwe economische drager binnen dierenwelzijn en natuurbeheer, mei 2021 1 (stateninformatie.nl)

²² <https://noordholland.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/1d67e7d7-2f87-440d-a937-04cb5c1723cb?documentId=157060bd-a715-4ddc-af53-13bf8348f3f7>

²³ <https://cijfers.noord-holland.nl/content/bredebasismonitor>

De provincie heeft namelijk verklaard dat “de doelstelling altijd is om slechts in uiterste gevallen over te gaan tot doden van dieren” en dat het streven altijd is om zoveel mogelijk op niet-dodelijk middelen in te zetten. De inspanningen daarvoor zouden ook meetbaar kunnen worden gemaakt. Hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld inkoopbeleid.

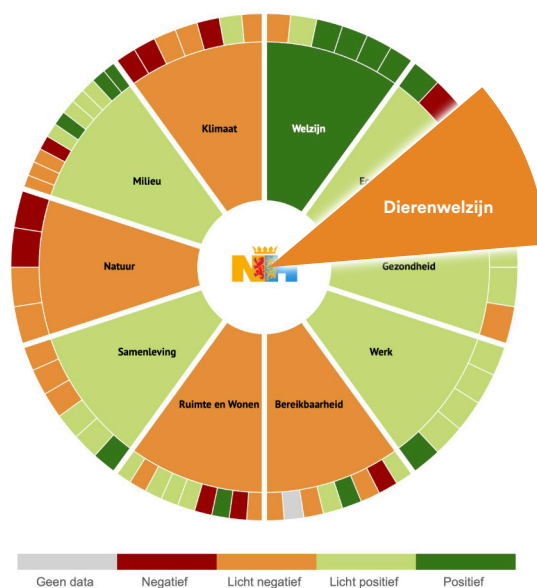
De provincie Noord-Holland beschikt over kundige ambtenaren die hier een realistische eerste stap in kunnen zetten. Input kan ook indien nodig worden opgehaald bij dierenwelzijnsorganisaties en Diervizier, het netwerk van ambtenaren voor dierenwelzijn.

Bestaand beleid en ambities geven genoeg houvast om een begin te maken het SMART maken van dierenwelzijnsambities.²⁴

Daarom het volgende besluit.

Provinciale Staten besluiten:

9. Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken om te onderzoeken hoe we dierenwelzijn SMART kunnen maken en bijvoorbeeld (deels) kunnen verwerken in de Brede Basismonitor, en daarover te rapporteren aan Provinciale Staten.

Beëindig sponsoring evenementen waarin dieren worden gebruikt voor vermaak

Hoewel in het huidige sponsorbeleid dierenwelzijn als een van de afwegingspunten is opgenomen, baseert de provincie haar oordeel over dierenwelzijn op dit moment voornamelijk op de beweringen van de organisatie van de (commerciële) evenementen zelf en de door die organisatie betaalde mensen. Er mist een onafhankelijke beoordeling. Maar de provincie kan dit alles vermijden door simpelweg te stoppen met sponsoren van evenementen die voornamelijk draaien om het gebruik van dieren. Er is immers geen enkele noodzaak om zulke evenementen in de toekomst te blijven sponsoren en er zijn voldoende interessante alternatieve evenementen die binnen de provinciale kaders passen.

²⁴ <https://cijfers.noord-holland.nl/content/bredebasismonitor>

Het afbouwen van sponsoring voor evenementen waarbij dierenwelzijn mogelijk in het geding is, is een van de makkelijkste en goedkoopste stappen die de provincie voor dieren kan nemen. Daarmee geeft de provincie een signaal af en laat ze zien dat ze dierenwelzijn serieus neemt.

Op dit moment sponsort de provincie twee evenementen waar het gebruik van dieren centraal staat. Gedeputeerde Staten zeggen sponsoring te willen gebruiken als communicatiemiddel, o.a. vanuit de strategie om eigen reputatie en imago te willen verbeteren. De strategie geeft invulling aan het college dat een eigentijds bestuur wil zijn. Evenementen zoals Landbouwschouw Opmeer, met o.a. dikbilkoeien en melkkoeien die een ongekend hoge productie moeten leveren, passen daar niet bij. Eerder hebben o.a. Caring Vets en Dier&Recht aan GS en PS duidelijk uitgelegd waarom het sponsoren van zulke evenementen niet meer van deze tijd is.²⁵ Arjen Lubach maakte er ook een veelzeggende uitzending over.²⁶

Als provincie kunnen we zulke evenementen niet verbieden. Maar in 2022 is het wel tijd om prioriteiten te verschuiven en meer aan te laten sluiten op de waarden waar we als provincie voor staan en maatschappelijke ontwikkelingen.

Daarom het volgende besluit.

Provinciale Staten besluiten:

10. Om bij het aflopen van contractperioden geen evenementen meer te willen sponsoren waarbij het gebruik van dieren centraal staat.

“Met een bit rijden is zo genormaliseerd dat pijnsignalen door het gebruik van een bit vaak niet worden opgepikt.” Jumping Amsterdam Bron: Dier&Recht

²⁵ [Oproep van Caring Vets aan Provincie Noord-Holland - Stop sponsoring van Jumping Amsterdam en Landbouwschouw Opmeer - Noord-Holland - Partij voor de Dieren](#)

²⁶ [Kap met paardensport | De Avondshow met Arjen Lubach \(S1\) - YouTube](#)

Noord-Hollandse innovatiekracht voor minder dierproeven

In Nederland worden jaarlijks rond de 500.000 dieren gebruikt in wetenschappelijk onderzoek en wettelijk voorgeschreven tests. Daarnaast zijn er ook nog eens zo'n 400.000 dieren die niet in een test terecht komen, maar wel gedood worden. De dieren ondergaan vaak gruwelijke ingrepen.

Nederland heeft uitgesproken voorop te willen lopen in het terugdringen van het gebruik van proefdieren. De Rijksoverheid investeert minimaal € 1 miljoen per jaar in de Transitie Proefdiervrije Innovatie (TPI).²⁷ Het Rijk heeft ook aangegeven blij te zijn dat provincies zoals Noord-Brabant in hun economisch beleid hebben opgeschreven hun innovatiekracht te willen verbinden om het aantal dierproeven te verminderen en uiteindelijk overbodig te maken.

Noord-Brabant volgt de TPI en richt zich op technologische ontwikkelingen die kunnen leiden tot een vermindering van het aantal dierproeven. Ze zijn daarom onder andere onderdeel van het RegMedXB-programma en stimuleren de ontwikkeling van technologieën om biomaterialen te ontwikkelen. Bij RegMedXB werken ze samen met andere provincies, kennisinstellingen en de ministeries op het gebied van regeneratieve geneeskunde.²⁸ Regeneratieve geneeskunde richt zich op het herstellen van schade aan cellen, weefsels en organen. Deze materialen worden zo ontworpen om ziekten nauwkeuriger en meer patiënt-specifiek te diagnosticeren en daarvoor behandelingen te ontwikkelen. Hiermee zal de noodzaak voor dierproeven vervallen.

Rekening houdende met de beperkte mogelijkheden die een provincie op dit vlak heeft, heeft provincie Noord-Brabant met brede steun van Provinciale Staten een plan van aanpak om dierproeven te verminderen opgesteld.²⁹ Noord-Holland zou met haar innovatiekracht daaraan kunnen bijdragen. Eerder heeft de gedeputeerde Dierenwelzijn aangegeven dat ze zich binnen ROM gaat inzetten tegen investeringen in dierproeven en dat ze dit onderwerp belangrijk vindt.

Daarom het volgende besluit.

Provinciale Staten besluiten:

11. Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken om in gesprek te gaan met Noord-Brabant, met het doel te onderzoeken op welke manier ook Noord-Holland zou kunnen bijdragen aan vermindering van dierproeven, en over de bevindingen aan de Provinciale Staten te rapporteren.

Tot slot

Zoals de Franse dichter Alphonse de Lamartine schreef: "We hebben niet twee harten, één voor mensen en één voor dieren. We hebben één hart, of we hebben geen hart." De meeste mensen vinden waarden als mededogen en rechtvaardigheid belangrijk, maar hebben jarenlang geleerd om weg te kijken van het leed dat miljoenen dieren elk jaar in verschillende vormen wordt aangedaan. Gelukkig is het tij nu aan het keren en stellen steeds meer burgers vraagtekens bij de manier waarop met dieren wordt omgegaan. Het is aan ons als volksvertegenwoordigers en eigentijdse bestuurders om die ontwikkeling niet alleen te volgen, maar ook om het goede voorbeeld te laten zien.

Wij hopen dat we met dit stuk samen met veel partijen daarin een volgende stap kunnen zetten. Een kleine stap voor de provincie, een wereld van verschil voor de dieren.

²⁷ <https://www.transitieproefdiervrijeinnovatie.nl/>

²⁸ <http://www.regmedxb.com/>

²⁹ <https://noordbrabant.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/256c4e5a-b519-4736-864c-697063386976>

Partij voor de Dieren

Statenfractie Noord-Holland